

SENDİKAL HAREKETİN BİRLİĞİ NASIL SAĞLANACAK?

Aydınlık Dergisi, 8 Mayıs 2005

Yıldırım Koç

TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ ve KESK'in ortak 1 Mayıs bildirisinin başlığı, "İşgale, Yoksulluğa, Sömürüye ve Baskıya Karşı Barış, Demokrasi ve Birlik için 1 Mayıs'a" idi.

Bugün vatanımız ve işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi büyük bir saldırıyla karşı karşıyadır. Bu saldırının püskürtülebilmesi için işçi sınıfının birliği son derece önemlidir. İşçi sınıfının birliğinin sağlanmasında ise sendikal hareketin birliği önemli katkılarda bulunacaktır. İşçi ve kamu emekçisi sendikalarının toplam üye sayısı, ülkemizdeki toplam ücretlilerin ancak yüzde 15-16'sı kadar olsa da, sendikaların birliği sınıfın birliği açısından önemlidir.

Bugün işçi sendikaları, TÜRK-İŞ, DİSK ve HAK-İŞ'in çatısı altındadır. Az sayıda sendika ise herhangi bir konfederasyona üye değildir. Kamu emekçileri, KESK, Türkiye KAMU-SEN, Memur-Sen ve BASK'ta örgütlüdür. Demokratik KAMU-SEN ve USEK varlıklarını sürdürmedi. Hür KAMU-SEN ve Anadolu KAMU-SEN ise kısa bir süre önce kuruldu ve varlıklarını henüz kanıtlayamadı.

İşçi sınıfımız önce hukuki statülerine göre bölünmüş durumdadır. İş sözleşmesi ile çalışanlara "işçi" deniyor. Ayrıca, memur ve sözleşmeli personel statülerinde istihdam edilenler var. Bu kesimlerin birlikte örgütlenmesi konusunda yasal engeller bulunuyor (du). Anayasamızın 90. maddesinde 7 Mayıs 2004 tarihinde yapılan değişikliğin arkasından bu engel kaldırılabilir durumdadır. Ancak Anayasa değişikliğinin kavratılması ve uygulamaya yansıtılması zaman alacaktır.

Diğer bir deyişle, bugün sendikal birliğin sağlanmasının önünde hukuktan kaynaklanan sorunlar yoktur. Peki, bölünmüşlük niçin sürüyor? Ne zamana kadar sürecek?

İşsizliğin, kaçak işçiliğin ve işten çıkarmaların hızla arttığı, özelleştirmelerin ve sendikasızlaştırmaların etkisini iyice hissettirdiği koşullarda, bu sorunlar nasıl aşılacaktır? Bu soruya verilen yanıt, sendikaları bölüyor. Diğer bir deyişle, bölünmenin temeli düşünce farklılıklarıdır. Bu farklılıklar giderilmeden, birlik sağlanamaz. Emek Platformu'nun bugünkü durumunda görüldüğü gibi, sağlandığı sanılan birliğin, çeşitli konulara ilişkin açıklamalar yapmanın ötesinde etkili bir işlevi veya yararı olmaz.

"Bölünmenin temeli düşünce farklılıklarıdır," derken, kişisel çıkar peşinde koşanları dikkate almıyorum. Her kuruluşta bu nitelikte insanlar vardır. Ancak bölünmenin safları, kişisel çıkar peşinde koşanlarla toplumsal çıkarı savunanlar arasında değildir. Kişisel çıkarı ön planda tutanlar her safta vardır ve bunların etkisi sınırlıdır. Asıl bölünme, düşüncelerdedir. Bu düşünce farklılıkları her örgütün içinde yaşanmaktadır.

İşçi sınıfı ve sendikacılık hareketi içinde toplumsal çıkar kaygılarıyla hareket eden bazı unsurların "işçi sınıfı" diye bir derdi yoktur. Bunların bir bölümü, ırkçıdır ve halkımızı ve işçi sınıfımızı "etnik kökene" dayalı olarak bölme çabası içindedir. Diğer bir bölümü ise tarihsel olarak ulus gerçeğinin de gerisinde bir anlayışı savunmaktadır; tarikatçıların, cemaatçilerin de "işçi sınıfının birliği" gibi bir anlayışı ve niyeti yoktur.

Etnik kimliğini ve/veya tarikatını-cemaatini sınıf kimliğinin önüne çıkaranlarla geçici işbirlikleri yapılabilir; ancak kalıcı ittifaklar ve birlik pek mümkün olmadı ve olacağı da benzemiyor.

Toplumsal çıkar peşinde koşup etnik kimliğini ve/veya tarikat-cemaatini ön planda tutanların dışında kalanlar bir araya gelebilir. Ancak düşünce farklılıkları bu kesimi ikiye bölüyor. Bu

düşünce farklılıkları, geçmiş dönemin “sağ” ve “sol” algılamaları ve tanımları temelinde de değildir.

İşçi sınıfı hareketi içinde bir grup umudunu gelişmiş kapitalist ülkelerin işçi sınıflarıyla dayanışmaya, işbirliğine, birliğe bağlamıştır. Diğer bir grup ise ülke içindeki anti-emperyalist güçlerle ittifakı temel almaktadır.

Bu saflaşma, Avrupa Birliği, emperyalizm, Kıbrıs, azınlıklar, Ermeni soykırım iddiaları, kamu yönetimi reformu gibi konularda düşünce farklılıklarına ve anlaşmazlıklara neden olmaktadır.

O zaman, sendikal hareketin birliğinin sağlanması için yapılması gereken, bu düşünce farklılıklarının giderilmesine katkıda bulunacak tartışmaların iyiniyetle ve açıklıkla yapılmasıdır. Birliğin yolu, tartışmadan geçmektedir. Tartışılması gerekenler de düşünce farklılıklarının olduğu konulardır.

Toplumsal çıkarı kişisel çıkarın üstünde tutan ve dünyaya işçi sınıfı penceresinden bakan insanların düşünce farklılıklarını azaltmaları ve gidermeleri yoluyla sağlanacak birlik, kişisel çıkarı ön planda tutanları ve dünyaya etnik kimlik ve/veya tarikat-cemaat kimliğiyle bakanların etkisini de azaltacaktır.

Kişisel çıkarı ön planda tutanlar ve dünyaya etnik kimlik ve/veya tarikat-cemaat penceresinden bakanlar, diğer kesimdeki birliği önleyerek varlıklarını ve etkilerini sürdürmeye çalışmaktadır.

Sendikacılık hareketinde ve ardından işçi sınıfında birliğin yolu, düşünce farklılıklarının açık yüreklilikle tartışılmasından geçmektedir. Aksi taktirde, sorunlar daha da yoğunlaşarak devam edecektir.